

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 marca 2020 roku rozpoznając wniosek z dnia 2 marca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 poz 53) odmówił J. C. prawa do przeliczenia emerytury wskazując, że decyzją z dnia 28 maja 2019 roku odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury w szczególnych warunkach ze względu na nieudokumentowanie wymaganego stażu 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku, a na dzień wydania decyzji wnioskodawca nie przedłożył nowych dowodów mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia. /decyzja – w aktach ZUS dot. wniosku z dnia 2.03.2020 r./.

W dniu 25 marca 2020 roku J. C. złożył odwołanie od powyższej decyzji podnosząc, iż urlopy bezpłatne, na których przebywał były mu narzucane w związku z przestojami w zakładzie pracy, a co za tym idzie nie były odprowadzane składki na ZUS. Skarżący wskazał iż jego staż pracy wynosi 46 lat i 6 miesięcy. /odwołanie k. 3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 10 kwietnia 2020 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację podniesioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie – k. 4-5/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. C. urodził się (...). /bezsporne/

W dniu 10 maja 2019 roku wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę wcześniejszą. /wniosek k. 1-6 akt ZUS dot. przedmiotowego wniosku/

Decyzją z dnia 28 maja 2019 roku ZUS odmówił J. C. prawa do emerytury wcześniejszej w oparciu o art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwagi na brak udokumentowania wymaganego stażu 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 roku, stwierdzając, że pozostałe warunki niezbędne do ustalenia prawa do tego świadczenia zostały spełnione.

Wydając opisaną decyzję organ rentowy nie uwzględnił w ogólnym stażu pracy następujących okresów:

- od 26 maja 1979 roku do 31 maja 1979 roku: przerwa w zatrudnieniu po odbyciu zasadniczej służby wojskowej, który to okres nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym, o których to okresach mowa w art.6, art.7 wymienionej ustawy, ponieważ za okres ten nie zostały odprowadzone składki na ubezpieczenie społeczne,

- od 20 grudnia 1996 roku do 4 stycznia 1997 roku, od 20 lipca 1997 roku do 31 lipca 1997 roku, od 22 grudnia 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku, od 1 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku, bowiem w tych okresach wnioskodawca miał przebywać na urloпах bezpłatnych,

- 22 marca 1993 r.: rejestracja w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Staż pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w szczególnym charakterze niekwestionowany przez ZUS na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 16 lat 1 miesiąc 5 dni, a ogólny staż ubezpieczeniowy (z wyłączeniem wyżej wskazanych okresów) to 24 lata 10 miesięcy 24 dni, w tym 24 lata 1 miesiąc 6 dni okresów składkowych i 9 miesięcy 18 dni okresów nieskładkowych.

/decyzja k. 8 plik akt ZUS dot. wniosku z 10.05.2019 r. karta przebiegu zatrudnienia z 28.05.2019 r. - k.7 plik akt ZUS dot. wniosku z 10.05.2019 r. /

W dniu 31 października 2019 roku J. C. ponownie wystąpił z wnioskiem o emeryturę. /wniosek k. 1-3 akt ZUS dot. przedmiotowego wniosku/

Decyzją z dnia 13 listopada 2019 roku ZUS odmówił ubezpieczonemu ponownego wszczęcia postępowania w celu ustalenia prawa do emerytury wcześniejszej z uwagi na nieprzedłożenie nowych dowodów mających wpływ na powstanie prawa do tego świadczenia. /decyzja k. 4 akt ZUS dot. wniosku z 31.10.2019 r./

Wnioskiem z dnia 2 marca 2020 roku ubezpieczony ponownie wystąpił z tożsamym żądaniem. /wniosek k. 1- 3 plik akt ZUS dot. przedmiotowego wniosku/

Wnioskodawca w okresie od 5 października 1996 roku do 31 lipca 2001 roku był zatrudniony w PPHU (...) B. K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku krojczego i osoby wykonującej prace pomocnicze.

W okresie wskazanego zatrudnienia wnioskodawca korzystał z urlopów bezpłatnych w następujących okresach:

- od 20 grudnia 1996 roku do 4 stycznia 1997 roku,
- od 20 lipca 1997 roku do 31 lipca 1997 roku,
- od 22 grudnia 1997 roku do 31 grudnia 1997 roku
- od 1 grudnia 1999 roku do 31 marca 2000 roku.

/świadcstwo pracy z dnia 31.07.2001 r. k. 13 akt kapitałowych ZUS/ /

Analizując powyższy okres ubezpieczenia wnioskodawcy w potwierdzeniu przebiegu ubezpieczenia z dnia 14 maja 2007 roku Wydział (...) i S. ZUS uznał, iż wnioskodawca do końca 1998 roku przebywał na urloпах bezpłatnych we wskazanych wyżej okresach oraz w okresie od 1 listopada 1998 roku do 31 grudnia 1998 roku. /potwierdzenie ubezpieczenia k. 23 akt kapitałowych ZUS/

Powyższe poświadczenie stanowiło podstawę ustalenia przez ZUS wykorzystanych przez wnioskodawcę urlopów bezpłatnych przy ustaleniu ogólnego stażu ubezpieczenia. /pismo k. 71/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana. Przy tym wskazać należy, iż sporne w niniejszej sprawie były nie okoliczności faktyczne, lecz kwestie prawne związane ze sposobem ustalenia stażu ubezpieczeniowego jaki przyjął ZUS przy ustalaniu prawa do świadczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 114 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z

Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 53) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na

powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchyczenia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, wyrównania świadczeń, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wnioski z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego, a następnie Sądu orzekającego, jest w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku. Należało zatem ustalić i ocenić, czy wnioskodawca przedłożył nowe dowody mogące mieć wpływ na zmianę poprzedniej decyzji z dnia 28 maja 2019 roku w przedmiocie prawa do świadczenia, ewentualnie, czy ujawniły się takie okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mogły rzutować na przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury w wyższej wysokości.

Ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji - w przeciwieństwie do przesłanki wykrycia nowych dowodów - nie muszą być "nowe" (wyr. SN z 12.1.2001 r., II UKN 182/00, OSNP 2003, Nr 18, poz. 412; wyr. SN z 19.2.2004 r., II UK 251/03, L.; wyr. SN z 21.4.2004 r., II UK 286/03, L.; uchw. SN z 8.8.2007 r., II UZP 3/07, OSNP 2007, Nr 23-24, poz. 355).

Orzecznictwo sądowe stoi przy tym na stanowisku, że ujawnione okoliczności nie muszą być okolicznościami, na które osoba ubiegająca się o świadczenia nie mogła powołać się w poprzednim postępowaniu, co odnosi się także do możliwości powoływania się na poszczególne okoliczności przez organ rentowy. Mogą to być takie okoliczności, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, jednak na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu (por. wyrok SN z 18.1.2004 r., II UK 228/03, OSNP 2004, Nr 19, poz. 341; a także wyrok SN z 27.4.2004 r., II UK 298/03, L.; wyr. SN z 13.5.2004 r., III UK 16/04, L.; wyrok SN z 26.5.2012 r., II UK 354/09, L.).

Ujawnione okoliczności muszą istnieć przed wydaniem decyzji. Chodzi zatem o okoliczności, które istniały przed wydaniem prawomocnej decyzji i które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, natomiast nie ma znaczenia to, czy owe okoliczności były znane organowi rentowemu, a mimo to ich nie powołał, czy też były mu nieznanne i dlatego nie skorzystał z nich (uchw. SN z 8.8.2007 r., II UZP 3/07, OSNP 2007, Nr 23-24, poz. 355; wyr. SN z 19.2.2004 r., II UK 251/03, L.; wyr. SN z 12.1.2001 r., II UKN 182/00, OSNAPiUS 2002, Nr 17, poz. 419).

W ocenie Sądu na gruncie rozpoznawanego przypadku przesłanka ponownego ustalenia prawa do świadczenia na podstawie powołanego przepisu art.114 ust.1 pkt 1 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została spełniona. W toku procesu wnioskodawca ujawnił bowiem - po raz pierwszy - okoliczności dotyczące korzystania przez niego z urlopów bezpłatnych, które nie były uprzednio przedmiotem prawidłowej analizy organu rentowego pod względem możliwości zaliczenia ich do stażu ubezpieczeniowego, a w konsekwencji ich wpływ na prawo do świadczeń nie może być kwestionowany.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn, 60 dla kobiet oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 27 ust. 1 Ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,

Zgodnie z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na gruncie rozpatrywanego przypadku spornym było czy ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy został ustalony prawidłowo czy też jak podnosi to skarżący winien zostać uzupełniony o okresy urlopów bezpłatnych, do których jak twierdzi ubezpieczony w odwołaniu, jako pracownik przez pracodawcę w okresach przestojów firmy był przymuszany i podczas których, jak sam przyznaje, nie były opłacone składki na ubezpieczenie społeczne.

Mając na uwadze powyższe po pierwsze wyjaśnić należy, że urlop bezpłatny w świetle treści art. 6 i 7 ustawy emerytalnej nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym. Okres urlopu bezpłatnego nie jest okresem świadczenia pracy w wąskim rozumieniu tego pojęcia, gdyż mimo tego, że w czasie urlopu bezpłatnego umowa o pracę trwa nadal, obowiązki stron - świadczenie pracy i wypłata wynagrodzenia - ulegają zawieszeniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Stosownie jednak do art. 174 § 2 Kodeksu pracy okresu urlopu bezpłatnego nie wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Innymi słowy, okres urlopu bezpłatnego stanowi przerwę w realizacji obowiązków i praw pracowniczych u pracodawcy, a pracodawca nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za pracownika, a co za tym idzie okres ten nie jest ani okresem składkowym, ani okresem nieskładkowym wedle ustawy emerytalnej. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 1973 r. I PR 408/73, OSNCP 1974 z. 5, poz. 96; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 4 października 2005 r., III AUa 1383/04, OSA 2006/10/33 Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013 r. III AUa 359/13 Opublikowano: LEX nr 1416053). Również w wyroku Sądu Najwyższego z 18 listopada 2011 r. (I UK 127/11 OSNP 2012/21-22/268) wskazano, że okres urlopu bezpłatnego sam w sobie nie jest okresem zatrudnienia, bowiem pojęcie to zamyka się tylko do tych osób, które pracę świadczą lub doznają przerw w jej świadczeniu bez zawieszenia praw i obowiązków pracowniczych. Okresu tego nie można potraktować jako składkowego w rozumieniu art. 6 ustawy emerytalnej. Nie jest bowiem okresem ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy) gdyż, zgodnie z art. 4 pkt 5, okres ubezpieczenia to okres opłacenia składek na ubezpieczenia

emerytalne i rentowe oraz okres nieopłacenia składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek, o którym mowa w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli przypadający po dniu 31 grudnia 1998 r. Nie jest to również okres, o jakim mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, a więc opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości określonej w przepisach o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych, bowiem na mocy zaś § 7 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. 1990.7.41 z zm.) wypłacone ekwiwalenty nie stanowiły podstawy wymiaru składki. Również i art. 7 ustawy nie wymienia wśród okresów nieskładkowych urlopów bezpłatnych. Artykuł 7 ustawy zawiera zamknięty katalog okresów nieskładkowych. Wśród nich pojawia się co prawda urlop bezpłatny, ale chodzi wyłącznie o urlop bezpłatny i przerwy w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego małżonkom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy (...) i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą. To jedyny urlop bezpłatny, który jest kwalifikowany jako okres nieskładkowy. Tym samym wbrew zapatrywaniom skarżącego okres urlopu bezpłatnego pozostaje bez wpływu na staż ubezpieczeniowy /por też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013 r. III AUa 359/13 Opublikowano: LEX nr 1416053/

Niemniej jednak odwołujący prawidłowo wywodzi, iż okres od 1 listopada 1998 roku 31 grudnia 1998 roku w sposób nieuprawniony nie został wliczony przez ZUS do jego stażu pracy mającego wpływ na uprawnienia emerytalne. Podnieść należy, iż opierając się na poświadczeniu przebiegu ubezpieczenia Wydział (...) i S. z dnia 14 maja 2007 roku ZUS potraktował ten okres jak urlop bezpłatny, tymczasem w świetle dostępnej także organowi rentowemu dokumentacji pracowniczej – w świetle świadectwa pracy z dnia 31 lipca 2007 roku okres od od 1 listopada 1998 roku 31 grudnia 1998 roku nie był okresem korzystania przez wnioskodawcę z urlopu bezpłatnego, zatem nie powinien być tak klasyfikowany.

Nieistotnym jest przy tym – co wynika z powyższego poświadczenia przebiegu ubezpieczenia i samych twierdzeń ubezpieczonego - iż a okres ten za wnioskodawcę nie została odprowadzona przez płatnika składka na ubezpieczenie społeczne.

W świetle ugruntowanego już orzecznictwa przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się bowiem okresy zatrudnienia jako okresy ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach), bez względu na to, czy pracodawca opłacił należne składki. Okres zatrudnienia, za który pracodawca nie dopełnił obowiązku uiszczenia składek na ubezpieczenia społeczne pracownika, jest okresem składkowym (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.). /II UK 363/17 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 22-11-2018 opubl. OSNAPiUS 2019/5/67.

Należy mieć przy tym na uwadze następujące argumenty prawne. Po pierwsze, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach, okresami składkowymi są co do zasady okresy ubezpieczenia. Wprawdzie, użyte w tej ustawie pojęcie okres ubezpieczenia oznacza, według ustawowej definicji, okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz okresy nieopłacania składek w razie przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego maksymalnej kwoty rocznej podstawy ich wymiaru (art. 4 pkt 5 tej ustawy). Jednocześnie jednak równocześnie okresy opłacania składek są okresami składkowymi pod warunkiem zapłaty należnych składek na ubezpieczenia społeczne tylko wtedy, gdy przepisy tej ustawy tak wyraźnie stanowią, np. art. 6 ust. 1 pkt 2 i 3a oraz art. 6 ust. 2 pkt 1c, pkt 9, 10, 11a, 12a, 13a, 14a, 15 i 16. Ponadto z art. 5 ust. 4 tej ustawy wyraźnie wynika, że tylko przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla płatników składek zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a ponadto osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność - nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Z wymienionych regulacji prawnych łącznie wynika, że okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, za które płatnicy składek powinni opłacić należne składki za ubezpieczonych, a ponadto okresy opłacania składek przez płatników na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz "szczególne" ubezpieczenia społeczne osób współpracujących z płatnikami prowadzącymi pozarolniczą działalność, które to osoby współpracujące

we własnym interesie prawnym, bo ze względu na niezdefiniowany prawnie stosunek współpracy, mają obowiązek osobistego zgłoszenia się do ubezpieczeń społecznych (art. 36 ust. 3 ustawy systemowej). W konsekwencji należy uznać, że przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy składkowe uwzględnia się jako okresy ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach), bez względu na to, czy płatnik niebędący ubezpieczonym opłacił należne za niego składki, ponieważ przy weryfikacji okresów uwzględnianych do ustalenia prawa i wysokości emerytury lub renty nie uwzględnia się okresów, za które nie zostały opłacone składki tylko, gdy płatnik składek zobowiązany do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność (płatnikami takich składek) nie opłacił składek na takie ubezpieczenia społeczne. Przeciwnie stanowisko, że skutki zaniechania opłacania składek przez niebędących ubezpieczonymi płatników obarczałyby ubezpieczonych ryzykiem "utruty" składkowych okresów ubezpieczenia, byłoby zaprzeczeniem istoty i automatyzmu prawnego powstawania i podlegania obowiązkowym stosunkom ubezpieczeń społecznych oraz obliczania i opłacania przez płatników całości należnych składek za ubezpieczonych, choćby w części finansowanych z przychodów samych ubezpieczonych (por. art. 16 ust. 1 ustawy systemowej). W stosunkach prawa ubezpieczeń społecznych obowiązek zgłaszania do ubezpieczeń społecznych co do zasady spoczywa na płatnikach składek, którzy są także zobowiązani do obliczania, rozliczania i opłacania należnych (co należy podkreślić) składek ewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego w przypadku ubezpieczonych niebędących płatnikami składek należnych od płatnika (art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej). Także inne obowiązki określone w Rozdziale 4 ustawy systemowej - dotyczące zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, prowadzenia kont i rejestrów oraz zasad rozliczania składek i zasiłków - obarczają, co do zasady, wyłącznie płatników składek, przeto nie ma podstaw prawnych ani uzasadnienia do przerzucania odpowiedzialności za zaległości składkowe na ubezpieczonych za zaniechania nierzetelnych płatników składek, którzy uchylili się od zapłaty składek należnych za ubezpieczonych niebędących ich płatnikami. Wprawdzie ustawowym uprawnieniem ubezpieczonych niebędących płatnikami składek jest zwrócenie się o informację w sprawie działań Zakładu zmierzających do ściągnięcia należnych składek od płatnika (art. 40 ust. 1a ustawy systemowej), a ponadto ubezpieczony może zgłaszać na piśmie lub do protokołu u płatnika składek reklamacje dotyczące sprostowania imiennych informacji zawartych w imiennych raportach miesięcznych (art. 41 ust. 11), ale to organ ubezpieczeń społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, kontroli lub korekcie danych o składkach należnych za ubezpieczonych niebędących płatnikami wydaje decyzje o ustaleniu wymiaru składek i ich poborze od płatników składek (art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy). Zaległości składkowe podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej (art. 24 ust. 1-4 ustawy systemowej). Warto też sygnalizować, że składki należne podlegają waloryzacji, choćby uległy przedawnieniu (art. 40 ust. 1b). Wszystko to oznacza, że organ ubezpieczeń społecznych ma ustawowy obowiązek wymierzania i ściągania zaległości składkowych w razie powzięcia informacji o nieopłacaniu składek należnych za ubezpieczonego niebędącego płatnikiem składek, jeżeli nierzetelny płatnik nie opłaca należnych składek lub opłaca je w zaniżonej wysokości. Wyklucza to przerzucanie na ubezpieczonych niebędących płatnikami składek ryzyka i niekorzystnych skutków prawnych nierealizowania obowiązku składkowego (nieopłacania należnych składek za ubezpieczonych) przez nierzetelnych płatników. Przeciwnie, w razie zaniechania lub zaniedbania obowiązku składkowego przez płatników organ ubezpieczeń społecznych ma obowiązek wymierzania, poboru i egzekucji składek należnych bez możliwości przerzucania niekorzystnych skutków prawnych na ubezpieczonych niebędących płatnikami składek.

W inny sposób traktuje się wyłącznie ubezpieczonych będących płatnikami składek oraz osoby z nimi współpracujące przy prowadzonej działalności pozarolniczej, którym na kontach ewidencjuje się już tylko składki wpłacone (art. 40 ust. 1 pkt 2 ustawy), co sprawia, że przy ustalaniu takim osobom prawa do emerytury lub renty nie uwzględnia się okresów, za które nie zostały opłacone składki, mimo podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 5 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach).

Powyższe oznacza, że w przypadkach, w których obowiązek składkowy realizują za ubezpieczonych płatnicy niebędący ubezpieczonymi, nie ma podstaw prawnych ani uzasadnienia stanowisko, że ubezpieczeni mogliby ponosić najdalej idące negatywne konsekwencje prawne zaniechań lub zaniedbań nierzetelnych płatników, którzy nie opłacili w całości lub w części należnych składek z przyczyn nie dotyczących ubezpieczonych, a organ ubezpieczeń społecznych

zaniechał lub zaniedbał wymierzenia lub egzekucji należnych składek za ubezpieczonego od płatnika takich składek. W konsekwencji należy uznać, że przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości uwzględnia się okresy składkowe, choćby płatnik nie opłacił należnych składek za niebędącego płatnikiem ubezpieczonego, który podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tych okresach (a contrario do art. 5 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach)./Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2016 r. II UK 194/15 OSNP 2017/12/163, wyrok SN I UK 432/16 - z dnia 24-10-2017, III UK 84/16 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 07-03-2017, III AUa 586/12 - wyrok SA Szczecin z dnia 04-12-2012/

Niewypełnienie obowiązku składkowego przez pracodawcę (płatnika) nie wyklucza więc zaliczenia okresu pracy jako okresu ubezpieczenia do emerytury. Istotne jest to czy został zrealizowany tytułu ubezpieczenia. Nieuregulowanie w tym czasie składek nie znosi samego tytułu ubezpieczenia. Jest to okres składkowy, który może być nazwany „ułamnym okresem składkowym”, ale tylko dlatego, że obowiązek składkowy nie został wykonany. Obowiązek zapłacenia składek nie ciążył jednak na pracowniku. Jego niewykonanie nie jest podstawą do odmowy zaliczenia okresu pracy jako okresu ubezpieczenia do prawa do emerytury.

Regulacja ustawowa oparta jest na idealnym założeniu opłacania składek, co nie zawsze się spełnia. Pracodawca nie wprowadził zastrzeżenia, iż ubezpieczenie emerytalne zatrudnianego pracownika warunkuje opłacenie składek. Taka norma nie jest akceptowana nie tylko dlatego, że byłaby niezgodna z podstawową zasadą prawa do zabezpieczenia społecznego, w którym obowiązek składkowy obciąża pracodawcę a nie pracobiorcę. Pracodawca takie zastrzeżenie czyni wyraźnie w odniesieniu do ubezpieczonych będących płatnikami składek na swoje ubezpieczenie (art. 5 ust. 4 ustawy emerytalnej), jednak nie do pracobiorców. Podobnie problem braku składek nie został oceniony jako negatywna przesłanka prawa do emerytury lub renty w innych sprawach ubezpieczonych (wyroki Sądu Najwyższego z 4 października 2006 r., II UK 42/06, z 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06, z 26 marca 2014 r., II UK 371/13, z 21 kwietnia 2016 r., III UK 126/15, z 8 sierpnia 2017 r., I UK 310/16, z 21 listopada 2017 r., I UK 448/16).

W niniejszej sprawie w świetle przedłożonej dokumentacji - świadectwa pracy, wykazaniem zostało iż w okresie od 1 listopada 1998 roku 31 grudnia 1998 roku J. C. nie przebywał na urlopie bezpłatnym. Brak zaś opłacenia składki za ten okres przez pracodawcę (płatnika) nie może powodować dla wnioskodawcy ujemnych skutków prawnych.

Reasumując - prawidłowo ustalony ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy oprócz niekwestionowanego przez ZUS wymiaru 24 lat 10 miesięcy i 24 dni, (w tym 24 lat 1 miesiąca 6 dni okresów składkowych oraz 9 miesięcy 18 dni okresów nieskładkowych) uwzględniać powinien także okres od 1 listopada 1998 roku 31 grudnia 1998 roku r. tj. 2 miesięcy okresów składkowych. Tym samym na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca legitymuje się łącznie ponad 25 - letnim wymaganym dla przyznania emerytury w wieku wcześniejszym okresem składkowym i nieskładkowym.

Powyżej poczynione ustalenia w ocenie Sądu pozwalają zatem przyjąć, iż wniesione odwołanie jest zasadne. Emerytura we wcześniejszym wieku emerytalnym ma charakter wyjątkowy, a warunki jej nabycia należy interpretować ściśle. Aby powstało prawo do emerytury muszą zaistnieć łącznie wszystkie wymienione w przepisach prawa przesłanki. Ostatnią wymaganą prawem przesłankę tj. staż co najmniej 25 lat pracy odwołujący się w sposób należyty wykazał w niniejszym postępowaniu. (Pozostałych przesłanek organ rentowy nie kwestionował) Reasumując - wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury z art. 184 ustawy emerytalnej.

W myśl art. 100 ust. 1. ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Na mocy art. 129 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu prawo do emerytury poczynając od dnia 1 marca 2019 r. tj. od miesiąca w którym złożono wniosek.

J.L.